ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

ห้อง A
จุดเริ่มต้นสู่ **ความเสมอภาค**

ข้าคือเทพที่ปกปักรักษาดินแดนสองแห่ง ได้แก่ ดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำ และดินแดนแห่งความเสมอภาค ข้ามีหน้าที่เป็นผู้นำวิญญาณบางดวงจากดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำข้ามไปสู่ดินแดนแห่งความเสมอภาค เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ เป็นพลเมืองที่ก้าวหน้า และขยายพื้นที่ของความเสมอภาคให้กว้างไกลจนทุกพื้นที่ได้อยู่ดี กินดี และมีความสุข

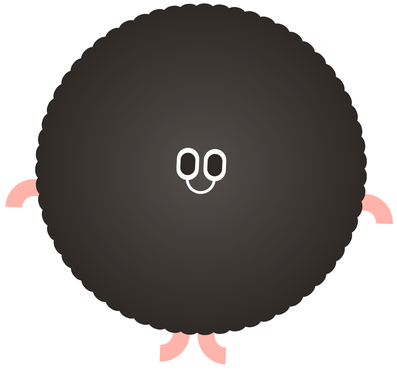

คราวนี้มารู้จักดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำกันสักหน่อย
ที่นี่มีกับดักสำคัญคือความยากจน และกำลังเกิดสถานการณ์มากมายที่ดวงวิญญาณในดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำจะยอมพ่ายแพ้ เช่น การมาของภูต VUCA หรือ ภูตแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่แยกร่างออกมาเป็นสี่ตน คือ ความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน ความคลุมเครือ และภูตเทคโนโลยีที่กำลังเข้ามาเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต ดวงวิญญาณที่นี่ไม่สามารถมองเห็นภูตเหล่านี้เป็นโอกาส แต่มองเห็นเป็นภยันตรายที่มาสู่ชีวิต จึงทำให้ไม่มีลูกไปอีกยาวนาน และจมอยู่ในเส้นเขตแดนที่คั่นกลางระหว่างสองดินแดน หรือ ‘เส้นความยากจน’

การเดินทางข้ามแดน ต้องอาศัยเครื่องมือสำคัญหลักสองส่วน คือ ‘เหรียญตราการศึกษา’ และ ‘เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์’

และในวันนี้พวกเจ้าทั้งหลายคือผู้ช่วยข้าประคับประคองดวงวิญญาณเหล่านั้นเพื่อให้เดินทางผ่านไปได้

ภารกิจนี้ยิ่งใหญ่นัก พวกเจ้าจะต้องผ่านด่านต่างๆ โดยต้องประคับประคองดวงวิญญาณไปด้วย ดวงวิญญาณเหล่านี้จะก้าวสู่ดินแดนแห่งความเสมอภาคด้วยเหรียญตราสองเหรียญคือ ‘เหรียญตราการศึกษา’ และ ‘เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์’ ภารกิจนี้พวกเจ้าจะเผชิญความยากง่ายในด่านต่างๆ ถึง 6 ด่านด้วยกัน การเดินทางผ่านด่านทั้ง 6 นี้ พวกเจ้าจำเป็นต้องเข้าใจและเห็นอกเห็นใจดวงวิญญาณเหล่านั้นเพื่อช่วยให้พวกเขาก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้

- เด็กยากจน
- เด็กเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- เด็กถูกทอดทิ้ง
- เด็กถูกทำร้ายทารุณ

เด็กกลุ่มเป้าหมายกสศ.

01 เด็กยากจน **02** เด็กเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
03 เด็กถูกทอดทิ้ง **04** เด็กถูกทำร้ายทารุณ
05 เด็กพิการหรือได้รับผลกระทบจากโรคร้าย
06 เด็กชาติพันธุ์ **07** เด็กเร่ร่อน
08 เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ
09 เด็กในสถานพินิจ **10** เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน

- เด็กพิการหรือได้รับผลกระทบจากโรคร้าย
- เด็กชาติพันธุ์
- เด็กเร่ร่อน
- เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ
- เด็กในสถานพินิจ
- เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 1

วัดแต้มบุญสำรวจต้นทุนชีวิต

หลังจากที่ทำความรู้จักกับ
ดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำไปแล้ว
ครั้งนี้มาทำความรู้จักกับดวงวิญญาณ
และต้นทุนที่ดวงวิญญาณเหล่านั้น
ได้รับมาไม่เท่ากัน

ลองนับดูว่า
ดวงวิญญาณที่อยู่
ในความดูแลของท่าน
เดินได้จำนวนกี่ก้าว

ผ่าน 0 ก้าว จะไม่ได้รับ ‘เหรียญตราการศึกษา’
ผ่าน 1-3 ก้าว จะได้รับ ‘เหรียญตราการศึกษา’ 1 เหรียญ
ผ่าน 4-6 ก้าว จะได้รับ ‘เหรียญตราการศึกษา’ 2 เหรียญ
ผ่าน 7-8 ก้าว จะได้รับ ‘เหรียญตราการศึกษา’ 3 เหรียญ
เดินครบ 9 ก้าว จนสามารถตีระฆังได้ จะได้รับ ‘เหรียญตราการศึกษา’ 4 เหรียญ

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

เจาะข้อมูลปูทางโอกาสการศึกษา

ในหน่วยจัดการศึกษา 6 สังกัด ได้แก่

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)
3. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)
4. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
5. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)
6. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.)

ทั่วประเทศมีครูร่วมคัดกรอง
กว่า 3 แสนคน
โรงเรียนกว่า 3 หมื่นแห่ง
จำนวนนักเรียนถูกส่งข้อมูล
เข้ามาเพื่อคัดกรองความยากจนต่อเนื่องทุกปี

ปี 2563	1,187,347 คน
ปี 2564	1,573,839 คน
ปี 2565	1,887,300 คน
ปี 2566	2,069,310 คน
ปี 2567	1,901,061 คน

ปี 2561–2566
กสศ. สนับสนุนทุนเสมอภาคให้นักเรียนยากจน
เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการหลุดจากระบบ
การศึกษาต่อเนื่อง
รวม **11,659,463** คน/ครั้ง

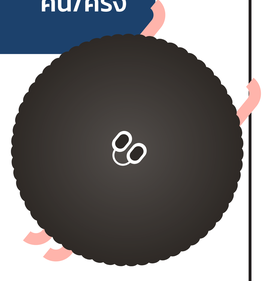

จากการแก้ไขปัญหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา สู่การกำหนดเป้าหมาย ZERO Dropout ของประเทศ

จากการสำรวจสถานการณ์
ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาประจำปีการศึกษา 2566
พบข้อมูลตัวเลขสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.8 ล้านคน
คือจำนวนนักเรียนยากจน

และยากจนพิเศษในปีการศึกษา 2566 ที่มีโอกาสจะหลุดออกจากระบบการศึกษา โดย กสศ. และอีก 6 หน่วยงานต้นสังกัดทางการศึกษาสนับสนุนทุนเสมอภาคให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษ 1.2 ล้านคน ในระดับการศึกษาอนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

1 ล้านคน

คือจำนวนนักเรียนจากครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจนของ สศช. ที่
2,803 บาท / เดือน
ที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนจากรัฐบาล

20 ล้านคน

คือจำนวนประชากรวัยแรงงานในปัจจุบัน ในจำนวนนี้ 74% หรือ 14.5 ล้านคน จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และตกอยู่ในวงจรความยากจน

ครอบครัวที่ยากจน มีภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา	ครอบครัวที่ร่ำรวย มีภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา
22% ของรายได้	**6%** ของรายได้

ครอบครัวของเด็กยากจน ต้องแบกรับหรือสูงกว่า 4 เท่า
เมื่อเทียบกับครัวเรือนที่มีฐานะร่ำรวย

NEET = Youth Not in Employment, Education or Training

NEET คือกลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรม ปรากฏการณ์ NEET ทำให้เยาวชนขาดโอกาสที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญหรือการศึกษาต่อ

15% (ประมาณ 1.4 ล้านคน) ของเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี อยู่ในกลุ่ม NEET

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

เส้นทางการศึกษาต่อของนักเรียนยากจน ที่อยู่ในระดับ ม.3 เมื่อปีการศึกษา 2562

2562

จำนวนนักเรียนยากจน
168,307 คน
และยากจนพิเศษ
ที่สำเร็จการศึกษา ม.3

2563

20% (33,547 คน)
คือจำนวนเยาวชนที่ไม่ศึกษาต่อในระบบการศึกษา (รวม กศน.) มีสาเหตุหลัก คือ ความยากจนและความห่างไกลของสถานศึกษาระดับ ม.ปลาย หรือเทียบเท่า

80% (134,760 คน)
คือจำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ที่ศึกษาต่อในระดับชั้น ม.4 ปวช. กศน. หรือเทียบเท่า

5% ของนักเรียนยากจนพิเศษ
ที่ศึกษาต่อระดับ ม.ปลาย/ปวช. ไม่ยอมกู้ กยศ. (ในพื้นที่นำร่อง 7 จังหวัดที่ยากจนที่สุด) สาเหตุหลักของการไม่กู้คือ ไม่ต้องการเป็นหนี้ สมัครไม่ทันตามกำหนดเวลา และไม่ทราบว่าสามารถกู้ กยศ. เพื่อเรียน ม.ปลาย ได้

2566

12.46% (21,921 คน) คือจำนวนของนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ
ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้น ม.3 ในปีการศึกษา 2562 ที่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาผ่านระบบ TCAS66 (ลดลงจากปี TCAS65)

นักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ เพียง 1 ใน 10 คนเท่านั้น
ที่สามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาได้สำเร็จ แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (ต่ำกว่าค่าสถิติของทั้งประเทศถึง 3 เท่า)

409 ล้านบาทต่อปี
คือตัวเลขที่ประเทศไทยเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ จากการที่นักเรียนยากจนและยากจนพิเศษหลุดจากระบบการศึกษาจำนวน 33,547 คน ในช่วงชั้น ม.3 ขึ้น ม.4 ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ รวมทั้งการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

ธนาคารแห่งประเทศไทยประเมินว่า
ด้วยอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 3.5% ต้องใช้เวลา 30 ปี กว่าประเทศไทยจะหลุดจากปัญหากับดักรายได้ปานกลาง

องค์การยูเนสโกประเมินว่า หากบรรลุเป้าหมาย ZERO Dropout ได้สำเร็จตาม SDG4 ประเทศไทยจะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) เพิ่มขึ้น 3%

เปิด**รายได้** สถานภาพครอบครัว ภาระพึ่งพิง และ**ความเป็นอยู่** นักเรียนยากจนพิเศษ ปี 2566

นักเรียนยากจนพิเศษ (Extremely Poor) คือนักเรียนในครัวเรือนที่รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท และมีความซับซ้อนของปัญหาครัวเรือน 8 ด้าน (ครอบครัวมีภาระพึ่งพิง การอยู่อาศัยไม่ปลอดภัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ที่ดินทำการเกษตร แหล่งน้ำดื่ม แหล่งไฟฟ้า ยานพาหนะ ของใช้ในครัวเรือน)

ปี 2566 ประเทศไทยมีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวนสูงถึง 1,248,861 คน จังหวัดที่มีสัดส่วนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษมากที่สุด

อันดับ 1 แม่ฮ่องสอน 59.47%
อันดับ 2 นครพนม 53.90%
อันดับ 3 อำนาจเจริญ 52.43%

มีรายได้ 1,039 บาทต่อเดือน หรือวันละ 34 บาทเท่านั้น

แหล่งที่มาของรายได้
สวัสดิการจากรัฐ/เอกชน 58.3%
เงินเดือน/ค่าจ้าง 54.6%
การเกษตร 42.3%
ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4.9%

*ครัวเรือนของนักเรียนยากจนพิเศษอาจมีรายได้จากหลายช่องทาง

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

วิเคราะห์สถานการณ์ครัวเรือนของนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ ปีการศึกษา 2566

ปี 2566 หลังจากสถานการณ์โควิด-19 เศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ สถานการณ์เงินเฟ้อก็ยังอยู่ในระดับสูง เป็นตัวเร่งให้สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษารุนแรงขึ้น โดยเฉพาะค่าครองชีพที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนเปราะบางได้รับผลกระทบหนักที่สุด เนื่องจากมีปัญหาความยากจนหรือด้อยโอกาสในมิติต่างๆ เป็นทุนเดิม

ถ้าหากเราไม่ดำเนินการช่วยเหลือดูแลเด็กและเยาวชนจากครัวเรือนเปราะบางเหล่านี้ ประเทศไทยอาจมีการฟื้นตัวเป็นลักษณะตัว K (K-Shaped Recovery) ซึ่งหมายถึงช่องว่างความเหลื่อมล้ำของเด็กและเยาวชนจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกับครัวเรือนที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจมากกว่าจะยิ่งถ่างกว้างออกไปมากขึ้น

เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความพร้อมมากกว่า จะสามารถฟื้นตัวจากภาวะถดถอยจากการเรียนรู้ได้มากกว่า และเด็กที่เข้าไม่ถึงโอกาสในการฟื้นฟูหรือหลุดจากระบบ จะกลายเป็นกลุ่มประชากรรุ่นที่สูญหายจากการเรียนรู้ (Lost Generation)

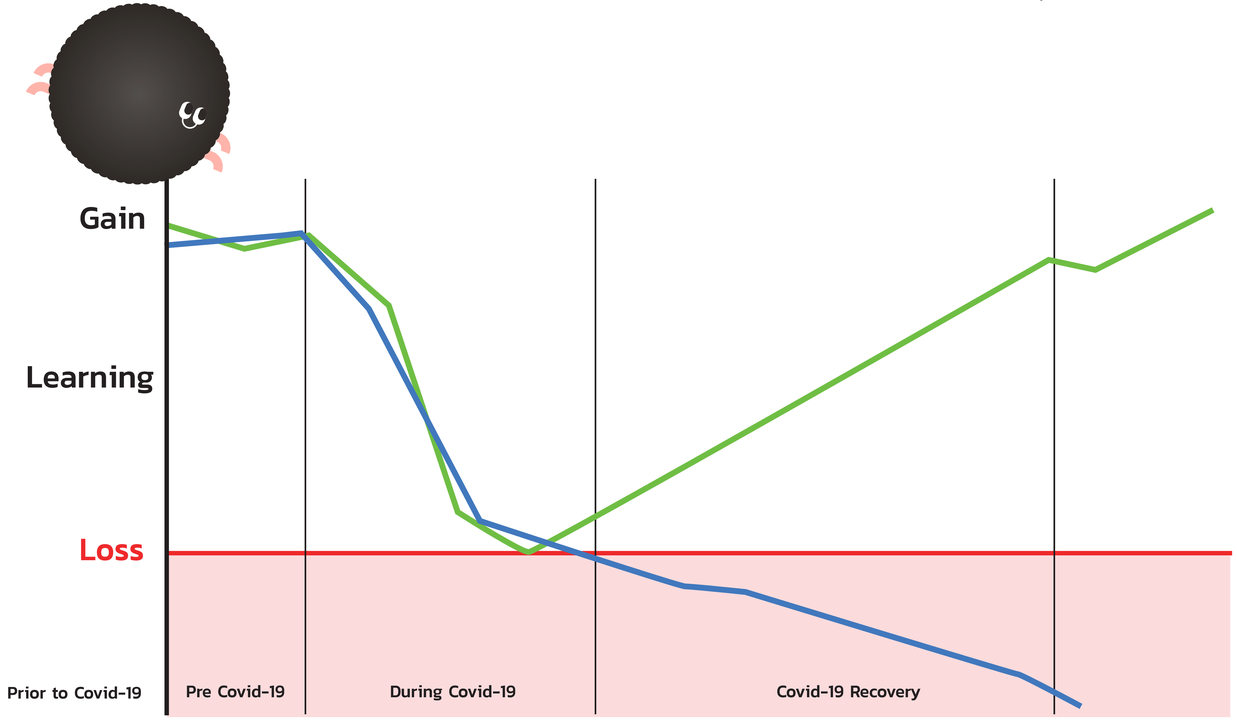

● เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความพร้อม
● เด็กยากจนและยากจนพิเศษ

ข้อสังเกตบางประการคือปัญหาสุขภาพสายตา ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนออนไลน์ในช่วงปิดโรงเรียนเพราะพิษโควิด-19 โดยมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องค่าสายตามากกว่าการเรียนปกติถึง 2.5 เท่าตัว

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

สถานการณ์นักเรียนยากจนพิเศษ

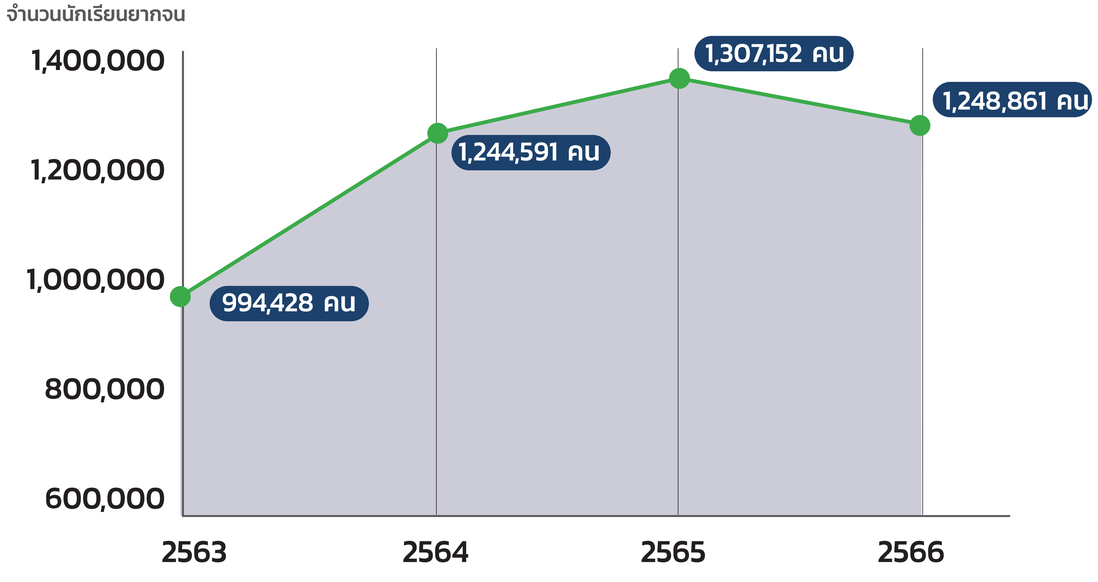

รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของนักเรียนยากจนพิเศษ เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2562-2566

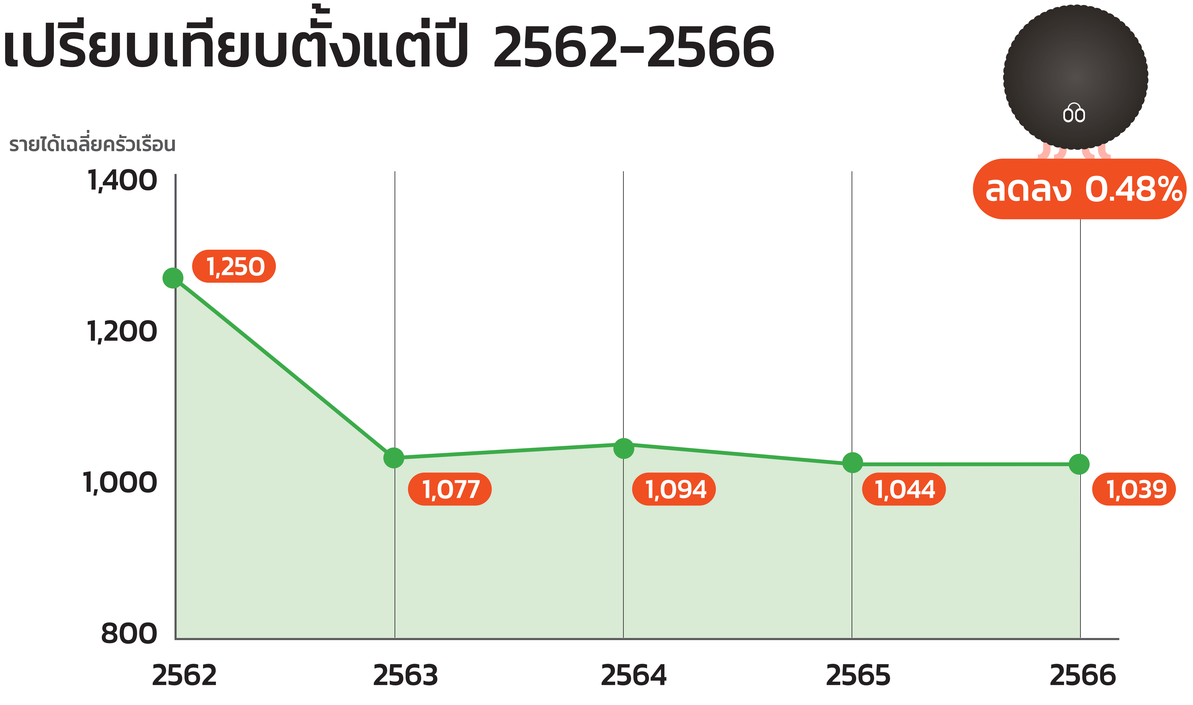

หมายเหตุ:
1. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษที่สมัครคัดกรองใหม่รายภาคเรียน (สังกัด สพฐ.)
2. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนคำนวณตามอัตราเงินเฟ้อ

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

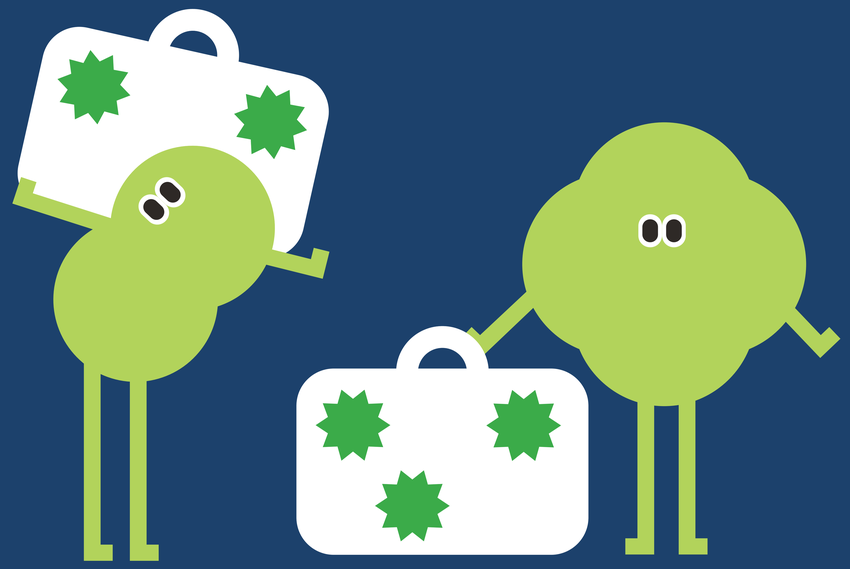

1. มีสุขภาพกาย ใจ สติปัญญาที่สมบูรณ์
2. มีบัตรประชาชนหรือมีสูติบัตรที่อยู่ในประเทศไทย
3. ครอบครัวพร้อมหน้า มีพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่ให้การเลี้ยงดู มีครอบครัวอบอุ่น
4. ครอบครัวมีรายได้ประจำ และมีรายได้ครัวเรือนสูงกว่า 3,000 บาท/ครอบครัว
5. มีโรงเรียน หรือแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน หรือมียานพาหนะเดินทางได้สะดวก
6. มีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่อยากเรียน มีความใฝ่ฝัน และมีผู้สนับสนุนให้ทำตามความฝัน
7. ไม่ติดยาเสพติด อยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีปราศจากยาเสพติดและสิ่งล่อใจ
8. มีบ้านอยู่ ไม่เร่ร่อน
9. ครอบครัวไม่มีคนพิการหรืออยู่ในภาวะต้องพึ่งพิง

จากตัวเลขสู่ตัวตน เข้าใจปัญหาเด็กและเยาวชน จากครัวเรือนยากจนระดับรุนแรง

ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น : ผู้ปกครองส่วนใหญ่เรียนจบประถมศึกษา

ภาระค่าใช้จ่ายการศึกษาที่สูงเกินกว่าจะแบกรับ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ผลสำรวจระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนยากจนพิเศษปี 2566 พบว่า 52.02% ของผู้ปกครองนักเรียนยากจนพิเศษมีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา และมีเพียง 2.11% ที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับ ปวช. หรือ ปวส. และมี 0.8% เท่านั้นที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

รุมเร้าด้วยภาระพึ่งพิงในครอบครัว

ครัวเรือนยากจนพิเศษมีสมาชิกเฉลี่ย 5 คน มีภาระพึ่งพิงซับซ้อนหลายมิติ เช่น มีผู้สูงอายุเกินกว่า 60 ปี 40.46% มีผู้ว่างงานอายุ 15-65 ปี 35.83% มีคนพิการ/เจ็บป่วยเรื้อรัง 10.63%

ครอบครัวเปราะบาง ครอบครัวแหว่งกลาง โจทย์ที่ท้าทายของสังคมไทย

รายได้ 34 บาทต่อวัน พึ่งพิงสวัสดิการเป็นหลัก

รายได้ของครัวเรือนยากจนและยากจนพิเศษที่มีบุตรหลานอยู่ในระบบการศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากเดิม 1,250 บาทต่อเดือน 4 ปีผ่านไป ในปี 2566 ลดลงเหลือ 1,039 บาทต่อเดือน หรือวันละ 34 บาท หรือลดลงราว 5% ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ความยากจนระดับนานาชาติที่ 2.15 ดอลลาร์ต่อวันหรือวันละประมาณ 80 บาท

เมื่อพิจารณาแหล่งรายได้ของครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษในปี 2566 พบว่าเป็นการพึ่งพิงรายได้จากสวัสดิการรัฐและเอกชนเป็นหลัก หรือคิดเป็น 58.3% ของแหล่งรายได้ทั้งหมด สะท้อนถึงศักยภาพในการหารายได้ที่ค่อนข้างจำกัด

เมื่อสถานการณ์รายได้ของครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษอยู่ในระดับที่แย่ลง จึงเสี่ยงที่ครัวเรือนยากจนจะมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอในการส่งเสริมการเรียนของบุตรหลาน และอาจกระทบต่อสุขภาวะในด้านต่างๆ รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่เหมาะสม

จำนวนครัวเรือนที่อยู่ในเกณฑ์ยากจนพิเศษที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญในการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนยากจนพิเศษอยู่ในครอบครัวแหว่งกลาง

สถานภาพครอบครัวมีส่วนสำคัญมากต่อการเติบโตของเด็กและเยาวชน นอกจากปัจจุบันนักเรียนยากจนพิเศษส่วนมากจัดอยู่ในกลุ่มเปราะบางแล้ว พวกเขายังมาจากครอบครัวแหว่งกลางอีกด้วย

'ครอบครัวแหว่งกลาง' (Skipped Generation Family) คือ นิยามที่ใช้เรียกครอบครัวที่มีสมาชิกรุ่นปู่ย่าแล้วข้ามไปที่รุ่นหลาน ซึ่งแหว่งกลางไปหนึ่งรุ่นคือรุ่นพ่อแม่ เด็กเติบโตโดยมีปู่ย่าตายายเป็นคนดูแล มีโอกาสที่จะอยู่กับพ่อแม่น้อยกว่าเด็กคนอื่น เพราะพ่อแม่ต้องย้ายถิ่นฐานเพื่อหางานทำ

การประมวลผลจากนักเรียนยากจนพิเศษที่สมัครคัดกรองใหม่ ภาคเรียนที่ 1/2566 พบว่านักเรียนยากจนพิเศษอยู่ในครอบครัวแหว่งกลาง 47.05% แบ่งเป็นพ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ 41.26% พ่อแม่เสียชีวิตหรือสาบสูญ 4.55% และพ่อแม่ทอดทิ้ง 1.24%

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของนักเรียนยากจนพิเศษ เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2562-2566

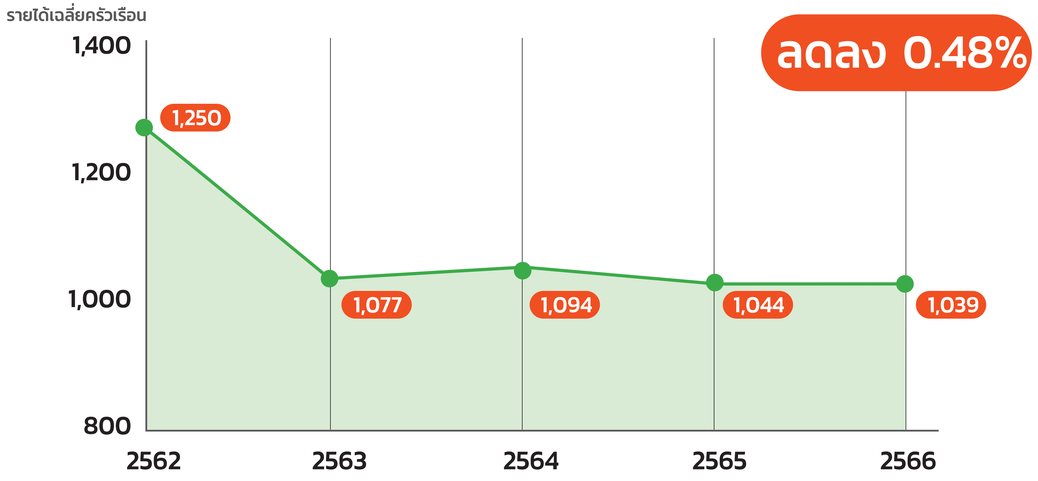

หมายเหตุ:
1. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษที่สมัครคัดกรองใหม่รายภาคเรียน (สังกัด สพฐ.)
2. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนคำนวณตามอัตราเงินเฟ้อ

การศึกษาที่สูงขึ้นส่งผลต่อรายได้ที่สูงขึ้น รายได้เฉลี่ยหลังสำเร็จการศึกษาของเยาวชนไทย ตลอดช่วงชีวิตการทำงานถึงอายุ 60 ปี

ปัจจุบันประชากรไทยมีรายได้เฉลี่ยตลอดช่วงชีวิตหลังสำเร็จการศึกษา 20,920 บาทต่อเดือน ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาด้วยวุฒิปริญญาตรีมีรายได้เฉลี่ย 27,132 บาทต่อเดือน

เป้าหมายประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้าที่จะยกระดับรายได้เฉลี่ยของประชากรไทยเป็น 38,000 บาทต่อเดือนนั้นอาจมีทางลัด หากเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษามีจำนวนน้อยลง สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.) คำนวณ 'รายได้เฉลี่ยหลังสำเร็จการศึกษาของเยาวชนไทย ตลอดช่วงชีวิตการทำงานถึงอายุ 60 ปี' จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2564 ประมาณการโดยคำนวณมูลค่าปัจจุบัน (Present Value) โดยใช้สมมติฐานอัตราการคิดลด (Discount Rate) ที่ 3% พบว่านักเรียนที่ศึกษาต่อจนจบการศึกษาในระดับต่างๆ จะมีรายได้ตลอดช่วงชีวิตการทำงานเพิ่มขึ้นตามขั้นบันได ดังนี้

รายได้เฉลี่ยหลังสำเร็จการศึกษาของเยาวชนไทย ตลอดช่วงชีวิตการทำงานถึงอายุ 60 ปี

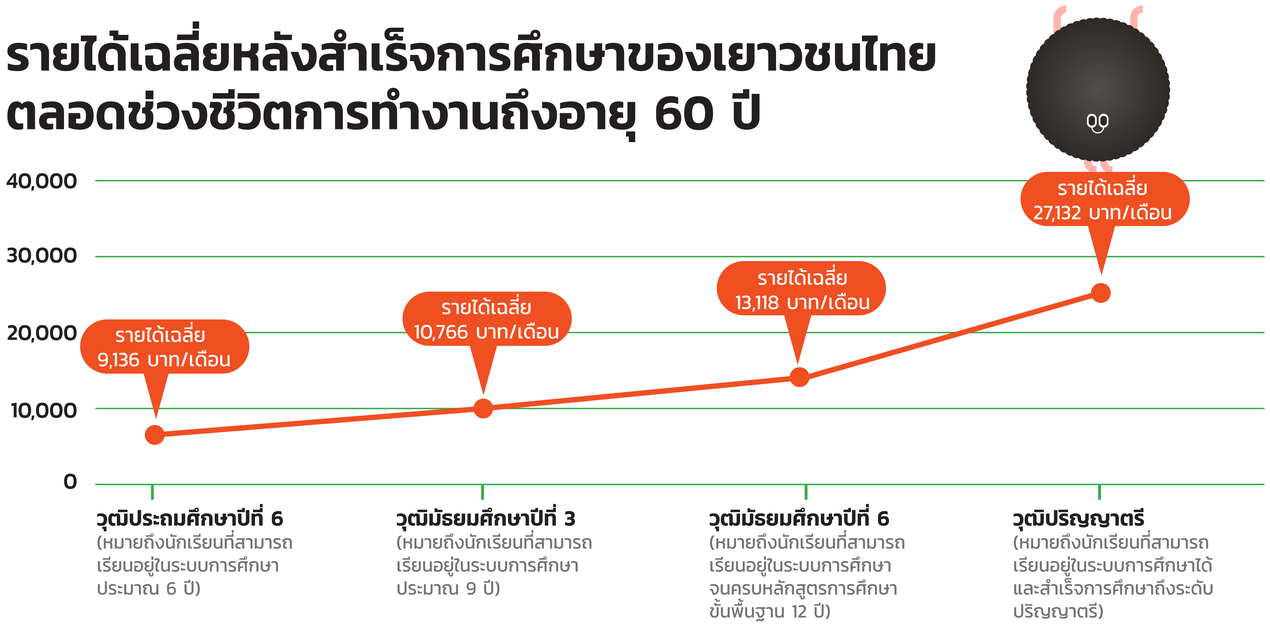

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน แต่บ้านนักเรียนสู้กลับ

#ไม่ใช่บ้านค่ะนักเรียนอาศัยอยู่กระต๊อบที่ทุ่งนา รถกระบะหรือเก๋งไม่สามารถไปถึงได้ ต้องรถพ่วงค่ะ
#มอไซค์พ่วงค่ะ ลำบากแค่ไหน ไกลแค่ไหน เพื่อ นร. ตัวน้อยๆ ครูต้องไปให้ถึง
#สุดท้ายหลงทางค่ะ แต่ก็ถึงจุดหมายปลายทาง
#เยี่ยมบ้าน(ทุ่งนา)นักเรียนตัวน้อยๆ ของครู 5555

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

เส้นทางระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษา (AgeLine)

ธนาคารแห่งประเทศไทย

เน้นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษา

การเข้าถึง-ป้องกันการหลุดออกจากระบบ

(1) กสศ. และหน่วยงานต้นสังกัดติดตามนักเรียนรายบุคคลและจัดทำมาตรการป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษา

(2) วางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับการสนับสนุน ติดตาม ส่งต่อนักเรียนอย่างมีส่วนร่วมครอบคลุมทุกมิติ

- โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (ทุนเสมอภาค)
- โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือ OBEC CARE

สนับสนุนข้อมูลเพื่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้น

- ทุนภายใน กสศ.
- กยศ.
- CSR บริษัทเอกชน
- ธปท.
- มูลนิธิ/NGO
- แหล่งทุนอื่นๆ

- โครงการส่องทางทุน
- ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

ส่งต่อข้อมูลให้

- กยศ.
- ทปอ.

ภาคเอกชน

- มูลนิธิ/NGO
- อปท.

- ทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น
- ทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ
- ระดมทุนทุกภาคส่วนต่อเติมเส้นทางหลักประกันโอกาสทางการศึกษา

การพัฒนาครูและสถานศึกษา

- โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง
- โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQM)
- โครงการพัฒนานักจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- โครงการพัฒนาศึกษานิเทศก์

ศพด. | อนุบาล | ป.1 | ป.6 | ม.3 | ม.6/ปวช. | ปวส./อุดมศึกษา | การประกอบอาชีพ

ในระบบ

5,000 คน | 1.9 ล้านคน* | 40,000 คน | 12,000 คน

กสศ. ดำเนินการคัดกรองความยากจนและจัดสรรเงินอุดหนุนให้ต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับปฐมวัย-ม.ปลาย และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

ส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม

ให้ข้อมูลสถานประกอบการ เพื่อให้เด็กยากจนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

นอกระบบ

43,000 คน

เน้นการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อติดตามให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

- โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน
- โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- โครงการ Thailand ZERO Dropout

หมายเหตุ* ณ ปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนยากจนประมาณ 600,000 คน (กสศ. สนับสนุนการคัดกรอง) นักเรียนยากจนพิเศษ 1,300,000 คน (กสศ. จัดสรรเงินอุดหนุนโดยตรง)

โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (ทุนเสมอภาค) | โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือ OBEC CARE | โครงการส่องทางทุน | ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง | ทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น | ทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ | โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา | โครงการโรงเรียนพัฒนาตนเอง | โครงการขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง | โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

ALL FOR EDUCATION EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

ตามรอยเส้นทางการศึกษาของนักเรียนยากจน-ยากจนพิเศษจากรั้วโรงเรียนสู่มหาวิทยาลัย

จากการติดตามข้อมูลนักเรียนจากครัวเรือนยากจนและยากจนพิเศษซึ่งศึกษาอยู่ในระดับ ม.3 เมื่อปีการศึกษา 2562 ที่เข้าศึกษาต่อระดับ ม.4 หรือเทียบเท่าในปีการศึกษา 2563 โดยประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนนักเรียนจากต้นสังกัดทางการศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการบูรณาการกับข้อมูลผู้ที่ผ่านระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา (TCAS) ปีการศึกษา 2566 ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)

มีข้อค้นพบดังนี้

ช่วงชั้นรอยต่อเป็นช่วงเวลาวิกฤตที่เด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบมากที่สุด

เพราะจำเป็นต้องย้ายสถานศึกษาในช่วงเปิดเทอม และต้องแบกรับค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เช่น ค่าธรรมเนียมการสมัครเรียน ค่าเดินทางมาสมัครเรียน การเตรียมความพร้อมในการเรียนต่อ

ยิ่งการศึกษาระดับสูง โอกาสที่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะได้เรียนต่อก็ยิ่งน้อยลง

เห็นได้จากนักเรียนชั้น ม.3 ในรุ่นเดียวกัน เมื่อปีการศึกษา 2562 มีโอกาสเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัยในปี 2566 เพียง 21,921 คน หรือ 12.46% เท่านั้น

ปีการศึกษา 2562

มีนักเรียนยากจน-ยากจนพิเศษชั้น ม.3

จำนวน 168,307 คน

(นักเรียนยากจน 106,459 คน/ นักเรียนยากจนพิเศษ 61,848 คน)

ปีการศึกษา 2563

80% (134,760 คน)

เรียนต่อ ม.4 หรือเทียบเท่าในเส้นทางต่างๆ

	นักเรียนยากจน	นักเรียนยากจนพิเศษ	
59.8% สายสามัญ	52,284 คน	28,316 คน	**80,600 คน**
38.2% สายอาชีพ	32,598 คน	18,844 คน	**51,442 คน**
2.0% การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1,767 คน	951 คน	**2,718 คน**
รวม	**86,649 คน**	**48,111 คน**	**134,760 คน**

20% (33,547 คน)

หลุดออกจากระบบการศึกษา

ประมาณการมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูญเสียกว่า

409 ล้านบาท/ปี

ปีการศึกษา 2566

12.46% (21,921 คน)

เรียนต่อมหาวิทยาลัย

87.54% (112,839 คน)

ยังไม่มีข้อมูลการศึกษาต่อ

*เชื่อมโยงจากฐานข้อมูลเข้าศึกษาต่อจากระบบ TCAS เท่านั้น

เด็กกลุ่มช้างเผือก

หรือเด็กที่ได้ทุนเสมอภาคตอนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเพียง 12.46% ซึ่งต่ำกว่าค่าสถิติของทั้งประเทศมากกว่า 3 เท่า

เด็กที่ร่ำรวยที่สุด ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด

มีโอกาสเข้าเรียนปริญญาตรีถึง 64% (ข้อมูลอัตราการเข้าเรียนสุทธิจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2564)

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

3 ด่าน ช่วงชั้นรอยต่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย เส้นทางแห่งอนาคตหรือการสิ้นสุดลงของความฝัน

สำหรับนักเรียนยากจนพิเศษ การก้าวจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปสู่ระดับอุดมศึกษาเป็นเส้นทางที่ไม่ง่าย กว่าจะผ่านแต่ละด่านไปได้นั้น นอกจากปัจจัยเรื่องเศรษฐานะแล้ว ความไม่สมมาตรของข้อมูล (เช่น การเข้าไม่ถึงข้อมูลทุนการศึกษา) และข้อจำกัดด้านการจัดสรรเงินของแหล่งเงิน ทั้งในรูปแบบทุนการศึกษาและเงินกู้เพื่อการศึกษา อาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ความฝันที่จะเป็น “คนแรกของครอบครัวที่เรียนจบมหาวิทยาลัย” สิ้นสุดลง

ด่านที่ 1

ต้นทุนเข้ามหาวิทยาลัยหรือค่าใช้จ่าย TCAS ถือว่าสูงเมื่อเทียบกับรายได้ของนักเรียนยากจนพิเศษ

ตัวเลขประมาณการคร่าวๆ ของค่าใช้จ่าย TCAS คือค่าสอบรายวิชากลาง 600-1,000 บาท ค่าสมัครคัดเลือก 100-1,000 บาทต่อรอบ ซึ่งการสมัคร TCAS แต่ละรอบ/สาขา หมายถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

ด่านที่ 2

ค่าใช้จ่ายในการเข้ามหาวิทยาลัยคิดเป็น 12 เท่าของรายได้นักเรียนยากจนพิเศษ

กสศ. ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนยากจนพิเศษที่เข้าศึกษาต่อผ่านระบบ TCAS พบว่า “ทุนการศึกษาคือปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การตัดสินใจเรียนต่อ” เพราะค่าใช้จ่ายช่วงชั้นรอยต่อคิดเป็นอย่างน้อย 12 เท่าของรายได้ของครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษ

การเข้าสู่มหาวิทยาลัยมีภาระค่าใช้จ่ายราว 13,200 บาทถึง 29,000 บาท เช่น

- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดแรกเข้า เช่น ค่าหอพัก ค่าประกัน ค่าเครื่องแบบนักศึกษา ค่ากิจกรรม
- ค่าธรรมเนียมการศึกษาภาคการศึกษาแรก

แม้จะมีทุนการศึกษา แต่ยังมีอุปสรรคบางประการ เช่น การไม่รู้ข้อมูลแหล่งทุน แหล่งทุนมีจำกัด ช่วงเวลาของการเข้าถึงข้อมูลแหล่งทุน และทางเลือกในการเรียนต่อที่ถูกจำกัดในสาขาที่มีทุนหรือค่าเทอมไม่แพง เหล่านี้ล้วนเป็นข้อจำกัดที่ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนต่อระดับสูงอย่างน่าเสียดาย

ด่านที่ 3

ข้อจำกัดของการจ่ายเงินของแหล่งทุน

ช่วงเวลาของการจ่ายเงินทุนการศึกษาหรือเงินกู้เพื่อการศึกษาสำหรับคนที่ไม่ได้รับทุนการศึกษา อาจไม่ทันกับช่วงเวลาที่จำเป็นต้องใช้จ่าย ซึ่งบางกรณีนักศึกษาจะได้รับเงินทุนดังกล่าวหลังเปิดภาคการศึกษาไปแล้ว 3-6 เดือน ในขณะที่นักศึกษาอาจจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาทันทีเพื่อรักษาสิทธิ์ที่นั่งจากการสอบคัดเลือกและนักศึกษาอาจไม่สามารถขอผ่อนผันค่าใช้จ่ายไปก่อนได้ ข้อเท็จจริงนี้ทำให้หลายคนเลือกที่จะไม่ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

การเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคือก้าวใหญ่ที่ทำให้เด็กและครอบครัวหลุดพ้นจากความยากจนได้ ความเหลื่อมล้ำในระดับอุดมศึกษาระหว่างเด็กที่มีฐานะร่ำรวยและเด็กที่มีฐานะยากจนยังเป็นโจทย์ท้าทายที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข

“ไม่ว่าลูกของใคร จะเกิดมาในครอบครัวยากดีมีจน ถ้าเขามีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีศักยภาพทางการศึกษา เขาควรต้องได้เรียนจนสุดความสามารถ โดยไม่ต้องกังวลเรื่องฐานะครอบครัว เมื่อเห็นข้อมูลแล้วว่าเด็กที่ยืนยันสิทธิ์ในระบบ TCAS เรียนสาขาใด กสศ. จะแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวให้ กยศ. ซึ่งอาจนำไปสู่การสนับสนุนลดเงินต้นหรือการสนับสุนในรูปแบบต่างๆ แก่เด็กที่เลือกเรียนในบางสาขา หรือการมีระบบอาสาสมัครให้เด็กกลับไปแนะแนวที่โรงเรียน เพิ่มโอกาสให้รุ่นน้องและสร้างเครือข่ายต่อไป”

ดร. ไกรยส ภัทราวาท
ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

ครู

เพราะ ‘ครู’ คือ กุญแจปูเส้นทางการศึกษา

พลังของข้อมูลเชิงคุณภาพการคัดกรองความยากจนที่ครูทั่วประเทศส่งเข้ามา นำไปสู่การผลักดันการปรับอัตราเงินอุดหนุนทุนเสมอภาค นับเป็นก้าวสำคัญที่ฐานข้อมูล ‘พลังทีมครู’ ร่วมสร้างเรือที่แข็งแรง พานักเรียนไปสู่ฝั่งทางการศึกษาได้ไกลขึ้นกว่าเดิม

ปี 2561 - 2562	ปี 2563 - 2566	ปี 2567 - 2569
1,600 บาท	3,000 บาท	4,200 บาท

หมุดหมายในใจครู

- เยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100%
- ช่วยให้นักเรียนมีทักษะอาชีพต่อยอดจากทุน
- สร้างแรงบันดาลใจ และหาทุนให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น
- นักเรียนกินอิ่ม นุ่งอุ่น ได้ทุนการศึกษาทุกคน
- ต้องไม่ทิ้งนักเรียนคนไหนไว้ข้างหลัง
- ไม่ปล่อยให้นักเรียนหลุดออกจากระบบ
- โอกาสที่ลูกนักเรียนจะได้รับและส่งต่อสิ่งดีๆ
- ถึงจะเป็นครูที่ไม่มีบั้ง ก็จะมุ่งมั่นและสานฝันให้กับนักเรียนต่อไป
- แม้จะโดนหมาวิ่งไล่ ก็พร้อมไปบ้านนักเรียนทุกหลังคาเรือน
- ลดความเหลื่อมล้ำของนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน
- นักเรียนและผู้ปกครองมีความสุข ไม่ห่วงเรื่องทุนการศึกษา
- ทำงานเชิงรุกเพื่อให้นักเรียนได้รับทุน 100%

ที่มา : ข้อมูลส่วนหนึ่งจากกิจกรรม ‘ส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่’
ชวนคุณครูเซตเป้าหมายรับปี 2023 บนเฟซบุ๊กเพจคัดกรองนักเรียนยากจน

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 2

กระดาษวัดปัญญา

เมื่อพวกเจ้าค้นพบว่าดวงวิญญาณที่พวกเจ้าดูแลอาจมีต้นทุนชีวิตไม่เท่ากัน พวกเจ้าจะรู้จักวิญญาณเหล่านั้นเมื่อไปเยี่ยมเยียนที่บ้านของพวกเขา

แม้เราจะมีการจัด 'การศึกษา' ที่ดินแดนของความเหลื่อมล้ำ เพื่อพัฒนาดวงวิญญาณให้เติบโตและก้าวข้ามเส้นความยากจน และก้าวข้ามไปสู่ชีวิตที่มีโอกาสในดินแดนแห่งความเสมอภาค ที่บ้านของพวกเขาก็อาจไม่สามารถพาพวกเขาเข้าถึงเครื่องมืออย่างการศึกษาได้

ครั้งนี้ ข้าจะพาพวกเจ้าลองไปนั่งในบ้านของดวงวิญญาณเหล่านั้น เพื่อดูว่าพวกเจ้าจะข้ามผ่านมันได้อย่างไร

ในด่านนี้ พวกเจ้าจะต้องลองสวมบทบาทเป็นดวงวิญญาณที่กำลังท่องหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบในบ้านของเขา พวกเจ้าจะต้องท่องประโยคในกระดาษที่อยู่ตรงหน้า แล้วนำไปเขียนให้ถูกต้อง

ใช้ดินสอและปากกาที่มีเขียนประโยคให้ได้ ดังต่อไปนี้

หากเขียนได้ 3 ประโยค ได้รับ เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ 2 ชิ้น
หากเขียนได้ 2 ประโยค ได้รับ เสบียงฯ 1 ชิ้น
หากเขียนได้ 1 ประโยค จะไม่ได้รับอะไรเลย
หากเขียนไม่ได้เลย จะถูกหักเหรียญการศึกษา

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 3

น้ำหนักความคาดหวัง

ในด่านนี้ พวกเจ้าจะต้องได้รับรู้ว่าดวงวิญญาณเหล่านั้นกำลังแบกความคาดหวังเอาไว้บนบ่ามากมายขนาดไหน

กติกา คือ พวกเจ้าต้องทดลองแบกน้ำหนักที่ดวงวิญญาณเหล่านั้นแบกอยู่ และก้าวข้ามสิ่งกีดขวาง (หลากหลายรูปแบบ) และข้ามหลุม (3D) ของการเปรียบเทียบเพื่อไปสู่จุดหมายและวางความคาดหวังลงและเดินทางต่อ

เส้นทางแบ่งออกเป็นสามจุด คือ จุดเริ่มต้น จุดรอยต่อช่วงชั้น และปลายทาง เส้นทางเริ่มจากเด็กเล็กไปจนถึงเด็กโต และมีจุดรอยต่อช่วงชั้นแต่ละจุดที่เด็กตัดสินใจ

โดยจุดรอยต่อแต่ละช่วงชั้น พวกเจ้าสามารถตัดสินใจได้ว่าจะเดินต่อไปหรือไม่

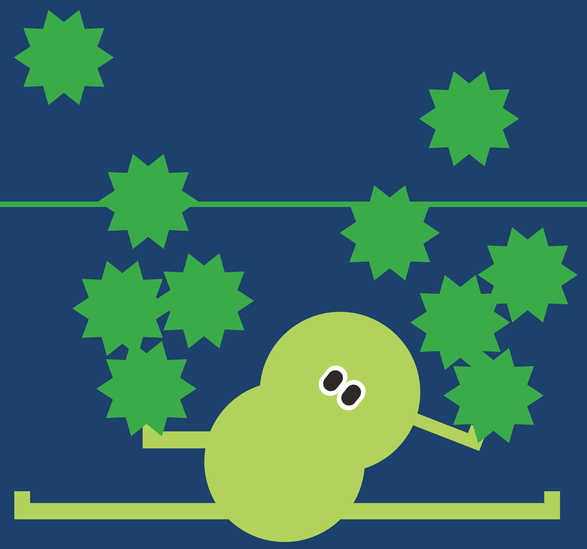

หากสามารถเดินได้เกินจุดรอยต่อ 3 จุดขึ้นไป จะได้เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ 2 ชิ้น

หากสามารถเดินผ่านจุดรอยต่อช่วงชั้นได้ 1-2 จุด จะไม่ได้เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์

หากไม่สามารถผ่านแม้แต่รอยต่อช่วงชั้นได้ จะถูกหักเหรียญตราการศึกษา 1 ชิ้น

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 4

ก้าวข้ามอบายมุข

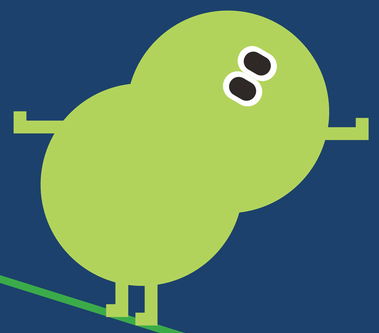

ยินดีด้วย พวกเจ้าเดินทางมาถึงด่านที่ 4 แล้ว กระนั้น อุปสรรคของดวงวิญญาณเหล่านั้นก็ยังไม่แคล้วคลาด

คราวนี้พวกเจ้าจะต้องประคับประคองดวงวิญญาณและพาพวกเขาเลือกเดินทางที่ถูกต้อง แน่นอนว่าทางเดินที่ง่ายและกว้างกว่าคือทางเดินที่ดูเสี่ยง ทำให้ชีวิตยังทุกข์ยาก มันต้องเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว เพราะที่ดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำ คุณภาพชีวิตไม่ค่อยดีเท่าไร เมื่อไม่มีการศึกษาที่ดี ก็ไม่สามารถมีอาชีพที่ดีได้ และเมื่อไม่มีอาชีพที่ดี พวกเขาก็จะเลือกทางเดินผิดๆ และส่งต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีให้กับดวงวิญญาณดวงอื่นในดินแดนนี้ต่อไป

เส้นทางเดินปกติ = เรียนอยู่ในระบบการศึกษา

เส้นทางเดินที่สุ่มเสี่ยงคือเส้นทางเดินที่จะพาหลุดออกนอกระบบ

หากพวกเจ้าสามารถประคองดวงวิญญาณให้ผ่านไปได้ พวกเจ้าจะได้รับเสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ 1 เหรียญ

หากพวกเจ้าไม่สามารถเดินผ่านไปได้ พวกเจ้าจะเสียเหรียญตราการศึกษา 1 เหรียญ

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 5

เราไม่ได้อยู่ตัวคนเดียว

ด่านที่พวกเจ้าผ่านมาเป็นเพียงอุปสรรคส่วนหนึ่ง ที่ดวงวิญญาณเหล่านั้นต้องก้าวข้าม

ตอนนี้พวกเจ้าอาจจะต้องการทบทวนเหรียญตราการศึกษา และเสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ที่มีในมือ พวกเจ้าจงวางดวงวิญญาณของพวกเจ้าลงในถังสีฟ้า หากมองไม่เห็นถังสีฟ้า พวกเจ้าจะต้องหยิบไฟฉาย 'คุณครู' เพื่อส่องหาถังเหล่านั้น

เอาล่ะ ดวงวิญญาณเหล่านั้น พวกเขาใกล้ถึงการก้าวข้ามเส้นความยากจนแล้ว เพียงแต่ในตอนนี้พวกเขายังต้องการความช่วยเหลืออีกเล็กน้อย

ด่านนี้จะเป็นด่านสุดท้ายที่จะเพิ่มเสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ให้กับดวงวิญญาณของพวกเจ้า คราวนี้พวกเจ้าจะทำสิ่งนี้คนเดียวไม่ได้ ปลายเชือก 5 เส้นจะต้องถูกขึงให้ตึงเพื่อช่วยกันนำเอาทรัพยากรที่อยู่ในถัง เทลงไปให้ดวงวิญญาณเหล่านั้น

อ่านข้อมูลที่ปลายเชือก แล้วช่วยกันเททรัพยากรไปให้ดวงวิญญาณ

ในด่านนี้หากทุกคนทำสำเร็จ ก็จะได้เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์จำนวนเท่ากัน แต่หากทำไม่สำเร็จ เหรียญตราการศึกษาทั้งหมดจะถูกยึดไป

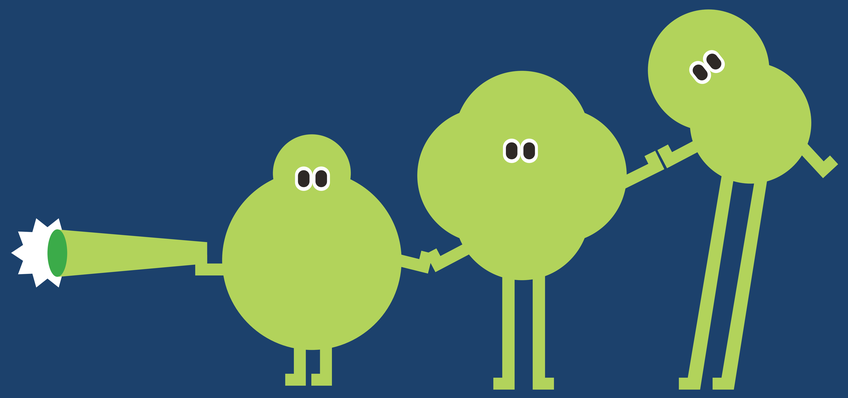

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

ทำความรู้จักกับ CCT

Conditional Cash Transfer ทุนเสมอภาค

'โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer : CCT) หรือ ทุนเสมอภาค' คือ การให้เงิน หรือมอบทุนให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ขาดแคลน โดยการสนับสนุนนั้นจะมีเงื่อนไขกำหนดไว้ ซึ่งเงื่อนไขต่างๆ มักจะสอดคล้องกับการทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันมีการใช้แนวคิดนี้มากกว่า 40 ประเทศทั่วโลก

ในประเทศไทย เริ่มใช้แนวคิดนี้ในปี พ.ศ. 2561 ในชื่อว่า 'โครงการทุนเสมอภาค' ซึ่งเกิดขึ้นจากการสำรวจสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปรากฏเป็นข้อมูล เช่น เงินไม่เพียงพอ แยกจนจริงและจนเทียมไม่ได้ เงินไปไม่ถึงตัวปลายทาง รัฐบาลสนับสนุนเงินอุดหนุนเพียงพอต่อเด็กยากจน 1.6 ล้านคน ในระดับการศึกษา ป.1-ม.3 แต่กลับมีรายงานว่ายากจนกว่า 3 ล้านคน สพฐ. ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2,500 ล้านบาท แต่มีนักเรียนที่ยากจนมากกว่าเงินที่มีเกือบ 2 เท่า โรงเรียนที่มีนักเรียนยากจนมากกว่า 30-40% ต้อง 'ถัวเฉลี่ยจ่าย' ให้เพียงพอกับนักเรียนยากจนทุกคน

ซึ่งโครงการนี้มีรากฐานจากงานวิจัย 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่

1. บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ (National Education Account of Thailand : NEA)
2. การวิจัยระบบเกณฑ์การคัดกรองรายได้ทางอ้อม (Proxy Means Tests)
3. ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กสศ. ร่วมมือกับ สพฐ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยนเรศวร นำมาสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย 'การปฏิรูปการจัดสรรงบประมาณเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา' (Equity-based Budgeting) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามอุปสงค์ (Demand-side Financing) ตรงตามความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลในบริบทพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาและบรรเทาอุปสรรคการมาเรียน นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการศึกษา เป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำที่ต้นทาง ปกป้องเด็กไทยไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กสศ. กับภารกิจสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

กสศ

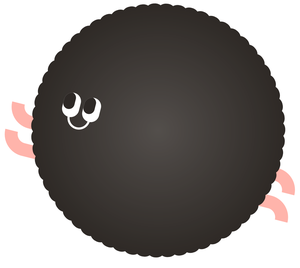

'กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา' หรือ 'กสศ.' จัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ทำให้เกิด พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู

กสศ. มีภารกิจเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา พร้อมกับช่วยเหลือดูแลกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยหวังให้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ และองค์ความรู้ในมิติต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องได้ใช้ขยายผล นำไปสู่ผลลัพธ์เปลี่ยนแปลงชีวิตเด็กและเยาวชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

7 วัตถุประสงค์ในการหนุนเสริม

1. ส่งเสริมเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการสมวัย พร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา
2. ช่วยเหลือเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ให้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพครู
4. สนับสนุนผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ
5. ส่งเสริมสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
6. ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาครูต้นแบบ
7. ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ALL FOR EDUCATION EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

OBEC CARE กับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือ ระบบ OBEC CARE เป็นความร่วมมือกันระหว่าง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการพัฒนาต้นแบบระบบสารสนเทศสำหรับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับกลไกการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เพื่อการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นหนึ่งในเครื่องมือสนับสนุนการทำงานของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษารายชั้นเรียน

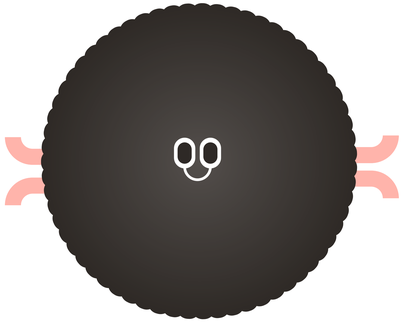

เป้าหมาย

1. เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนสำหรับการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนตามกลไกระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนการประมวลผลข้อมูลนักเรียนแบบเรียลไทม์ เพื่อช่วยให้ครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียนใช้จัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนหรือแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามและใช้ข้อมูลสำหรับประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการวางมาตรการป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษาหรือการออกกลางคัน
3. เพื่อสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนการเก็บบันทึก/จัดเก็บข้อมูลนักเรียนกรณีมีการโยกย้ายหรือการเลื่อนชั้น เพื่อให้ข้อมูลประวัติการดูแลช่วยเหลือสามารถเป็นข้อมูลให้ครูที่ปรึกษา/ประจำชั้นคนใหม่ได้ทราบข้อมูลนักเรียนจากปีการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้เกิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทันท่วงที

ระบบสารสนเทศเพื่อหลักประกันโอกาสทางการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัด สพฐ.

ข้อมูลที่จัดเก็บและคัดกรองผ่านระบบ มีอะไรบ้าง?

01
ข้อมูลการรู้จักนักเรียนรายบุคคล
- ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน
- ข้อมูลครอบครัว
- สถานะครัวเรือน
- ข้อมูลเชิงลึก เช่น ข้อมูลเพื่อนสนิท
- ความคิดเห็นครูที่ปรึกษา

02
การคัดกรองความเสี่ยง 7 ด้าน
- ความสามารถ
- การเรียนรู้
- สุขภาพกาย
- สุขภาพจิต ประเมิน 9s
- เศรษฐกิจ
- สวัสดิภาพและความปลอดภัย
- พฤติกรรม (ยาเสพติด/เพศ/เกม)

03
แบบประเมิน SDQ และ EQ

SDQ ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู
EQ ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

04
บันทึกการช่วยเหลือส่งต่อนักเรียนรายบุคคล (เฉพาะนักเรียนที่เสี่ยงหรือมีปัญหา)
- ส่งเสริมพัฒนา
- ป้องกันและแก้ไข
- ส่งต่อภายใน ภายนอก
- สรุปผลการดูแลช่วยเหลือ

OBEC CARE

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

6 ขั้นตอนการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัด สพฐ.

ผ่านระบบสารสนเทศ OBEC CARE
ปีการศึกษา 2567

01
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
ครูลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน/สำรวจข้อมูล
พื้นฐานนักเรียนและครอบครัว

- นำเข้าข้อมูลนักเรียน ตั้งต้นระบบ DMC ทุกภาคเรียน
- CCT ภาคเรียนที่ 1

02
การคัดกรองความเสี่ยงทุกมิติ
ครูลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน/สำรวจข้อมูล
พื้นฐานนักเรียนและครอบครัว

- นำเข้าข้อมูลเศรษฐกิจจากระบบ CCT
- เตรียมเชื่อมข้อมูลสุขภาพจิตกับระบบ HERO

03
ข้อมูลการดูแลช่วยเหลือ
บันทึกกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน
ดูแลช่วยเหลือ ส่งต่อ (เฉพาะนักเรียนที่มีความเสี่ยง/ปัญหา)

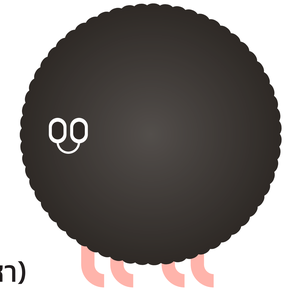

04
การติดตามและรายงานผล ระดับโรงเรียน

- นำข้อมูลไปใช้วางแผนการทำงานระบบการดูแลฯ
- ส่งต่อข้อมูล ประสานงานเชิงรุกในพื้นที่

05
การสนับสนุน ติดตาม ระดับเขตพื้นที่

- หนุนเสริม สร้างความเข้าใจ ติดตามการทำงานของโรงเรียน
- ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อประสานงาน ส่งต่อในระดับพื้นที่
- วางแผนการทำงานจากข้อมูล

06
การสนับสนุน ขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

- หนุนเสริม สร้างความเข้าใจ ติดตามการทำงานของโรงเรียน/เขตพื้นที่
- ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการทำงาน ระดับองค์กร
- การสนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

การใช้ประโยชน์จากข้อมูลของ ระบบ OBEC CARE แต่ละระดับการทำงาน

01 สถานศึกษา

ครูประจำชั้น

Student Profile
การติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคล

Early Warning
รายชั้น/ห้อง

ครูแอดมิน

ความก้าวหน้า/สถิติรายงาน (Dashboard)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

รายงานผลความเสี่ยง/ปัญหา ภาพรวมโรงเรียน

02 เขตพื้นที่การศึกษา

แอดมินเขตพื้นที่ กลุ่มส่งเสริมฯ

ผอ. เขตพื้นที่

ระบบ Monitor ติดตามความก้าวหน้า การบันทึกข้อมูลของโรงเรียน

รายงานสรุปผลการคัดกรอง ของโรงเรียนในสังกัด (Dashboard)

03 ส่วนกลาง (สพฐ.)

ระบบ Monitor ติดตามความก้าวหน้า การบันทึกข้อมูลของโรงเรียน แยกเป็นรายเขตพื้นที่

รายงานสรุปผลการคัดกรอง ของโรงเรียน/เขตพื้นที่ในสังกัด (Dashboard) ภายในประเทศ

แนวทางการต่อยอดและการดำเนินงาน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับโรงเรียน

เพื่อเป็นการบริหารจัดการและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่ครอบคลุมทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียกดูข้อมูล ณ ปัจจุบัน หรือย้อนหลังได้ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการตรงจุด และตรงตัวนักเรียน

เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากการประมวลผลข้อมูลจากระบบ OBEC CARE ใช้สำหรับการวางแผน ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้สอดคล้องตามสถานการณ์ที่นักเรียน กำลังประสบพบเจอได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการชี้เป้า ส่งต่อให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือ ตามศักยภาพ เช่น การหาทรัพยากรแหล่งทุนการศึกษา การส่งเสริมนักเรียน การใช้ข้อมูลเพื่อการรักษาดูแลนักเรียน

ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง สพฐ.

เพื่อสนับสนุนเครื่องมือระบบ OBEC CARE ให้ใช้ในสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้เกิดระบบ การบริหารจัดการข้อมูลตามกลไกระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งต่อข้อมูลในทุกระดับภายใต้การทำงาน ลดภาระการทำงานด้านเอกสารของครูและโรงเรียน

เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลของโรงเรียนในการวางแผนการสนับสนุนโรงเรียนและนักเรียน ที่สอดคล้องตามบริบทพื้นที่และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

เพื่อจัดวางนโยบายการดูแลช่วยเหลือ คุ้มครองนักเรียน และวางมาตรการป้องกัน การหลุดออกจากระบบการศึกษาของนักเรียนในอนาคต

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

กติกาโซน 6

สิ้นสุดทางเดิน

จุดนี้เป็นจุดที่จะต้องก้าวข้าม 'เส้นความยากจนข้ามรุ่น' ลองเอาเหรียญตราการศึกษา และ เสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ ของพวกเจ้ามาดูว่าพวกเจ้าสะสมมาได้เท่าไร

จุดนี้จะแลกสติกเกอร์ เพื่อสะสมในพาสปอร์ต พวกเจ้าจะก้าวข้ามผ่านเส้นความยากจนข้ามรุ่น ไปสู่ดินแดนแห่งความเสมอภาคได้ เมื่อพวกเจ้า มีเหรียญตราการศึกษาและเสบียงฉุกเฉินข้ามเคราะห์ รวมกันได้ครบ 6 ดวง

พาสปอร์ตของพวกเจ้าต้องการเพียง 6 ดวงเท่านั้น! หากพวกเจ้ามีเหรียญมากเกิน 6 ดวง พวกเจ้าสามารถวางเหรียญเหล่านั้นไว้ได้ในโถใบนี้ และหากพวกเจ้ามีเหรียญไม่เพียงพอ พวกเจ้าสามารถหยิบเพื่อเติมทรัพยากรของพวกเจ้าให้ครบได้

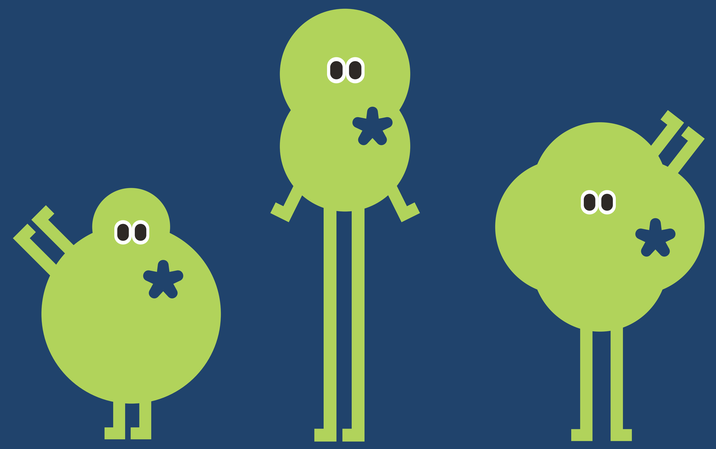

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

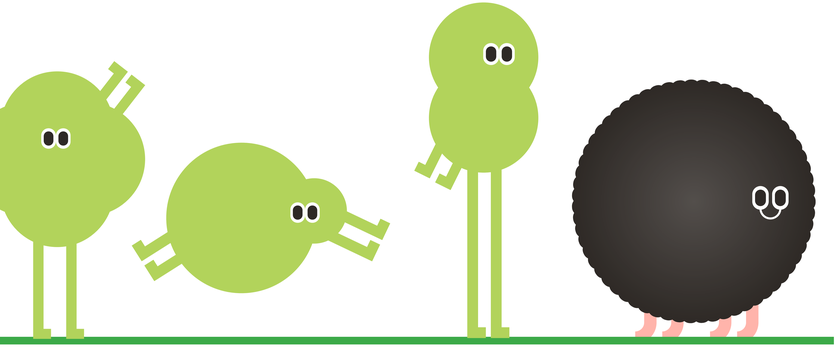

หลังจากเดินทางร่วมกับเราไปในเกมนี้แล้ว
“มีความรู้สึกอะไรเกิดขึ้นกับคุณบ้าง”
“มีใครที่คุณนึกถึงบ้าง”

ความรู้สึกที่เกิดขึ้น	ใครบางคนที่คุณนึกถึง

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

คุณเคยเป็นใครในเรื่องเล่านี้

เด็กที่อยู่ในดินแดนความเหลื่อมล้ำ

เด็กที่มีต้นทุนชีวิตที่ดี

ครูที่ส่องทางและนำโอกาสไปสู่เด็กๆ

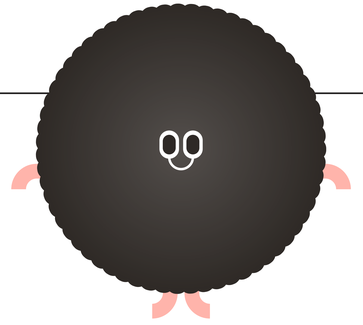

เพื่อนของเด็กที่อยู่ในดินแดนความเหลื่อมล้ำ

คนที่คอยช่วยเหลือเด็กๆ

ผู้ใหญ่ที่อยากยื่นมือช่วยเหลือ

เทพมูมู่ผู้จัดสรรทรัพยากร

หากคุณเป็นเด็กที่อยู่ในดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำ คุณจะทำอย่างไรเพื่อพาตัวเองออกจากพื้นที่นี้

หากคุณเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถหลุดออกจากความเหลื่อมล้ำมาได้ คุณจะทำอะไรบ้าง เพื่อช่วยเหลือเด็กๆ เหล่านั้น

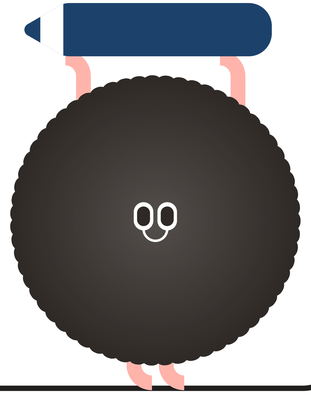

ห้อง A | จุดเริ่มต้นสู่ความเสมอภาค

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน
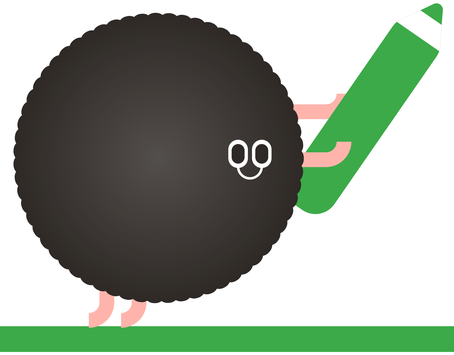
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) คือกองทุนที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มต่างๆ เรามีโครงการมากมายเพื่อเอื้อไปให้ถึงเด็กเหล่านั้นที่กำลังรอโอกาสในชีวิต เขียนสิ่งที่คุณอยากบอกพวกเรา